

Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci

1. Pracownicy placówki posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci.
2. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka, pracownicy (nauczyciele, dyrektor) placówki podejmują rozmowę z rodzicami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania pomocy.
3. Pracownicy (wyznaczeni nauczyciele) monitorują sytuację dziecka.
  - zbierają informacje na temat funkcjonowania dziecka od wszystkich osób z nim pracujących;
  - konsultują z psychologiem zatrudnionym w przedszkolu, to jak dziecko funkcjonuje;
  - psycholog samodzielnie dokonuje obserwacji dziecka w grupie i pozostaje w stałym kontakcie z bezpiecznym dorosłym dla dziecka, jeśli taki został wyłoniony w trakcie przyglądania się sytuacji;
  - raz w miesiącu zbiera się zespół osób pracujących z dzieckiem w celu ujednoczenia informacji i ustalenia kolejnych działań na rzecz dobra dziecka.

Procedury interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka

1. W przypadku uzyskania informacji lub zauważenia przez pracownika przedszkola, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i zgłosić ten fakt dyrektorowi lub osobie odpowiedzialnej za Politykę Ochrony Dzieci.
2. W przypadku, gdy osobą krzywdzącą jest pracownik przedszkola, zostaje sporządzona notatka służbowa i przekazana bezpośrednio do Dyrektora przedszkola.

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka poza przedszkolem

Nauczyciel:

1. Dbą o bezpieczeństwo dziecka.
2. Wnikliwie obserwuje dziecko: jego wygląd, zachowania, prace plastyczne, zabawy.
3. Przeprowadza rozmowę z rodzicami, innymi nauczycielami i zbiera dokumentację opartą na bazie otrzymanych wiadomości i obserwacji (notatka służbowa/opis zachowań dziecka).

4. Przekazuje spostrzeżenia psychologowi, który przeprowadza rozmowę z opiekunami dziecka na temat jego krzywdzenia lub zaniedbywania.

5. Uświadamia rodzicom/opiekunom prawnym skutki takiego postępowania dla dalszego rozwoju dziecka i informuje dyrektora o zaistniałej sytuacji. W razie potrzeby przedstawia też regulacje prawne związane z tą sytuacją oraz etapy dalszego postępowania placówki, w przypadku, gdy nie nastąpi zmiana w złym traktowaniu dziecka. Rodzinę należy objąć pomocą psychologiczno-pedagogiczną.

6. W trudnych sytuacjach (np. zaniedbywanie o dużym nasileniu lub dokonanie przestępstwa wobec dziecka) zostaje powołany zespół d/s pomocy dziecku, który:

a) weryfikuje dane dostępnymi sposobami: wywiad terapeutyczny, rozmowa z opiekunami, badanie psychologiczne, analiza wytworów dziecka, badanie medyczne,

b) gdy dotychczasowe działania nie przynoszą pozytywnych efektów wyznaczone osoby powiadamiają jednostkę pomocy społecznej lub sąd rodzinny,

c) w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka powiadamia policję i prokuraturę oraz podejmuje działania w kierunku objęcia rodziny „Niebieską Kartą”; w przypadku krzywdzenia dziecka lub przemocy w rodzinie - zgłoszenie wniosku do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego; lub sąd rodzinny w przypadku niewłaściwego wykonywania władzy rodzicielskiej, braku porozumienia między rodzicami w kwestiach dotyczących dziecka, zagrożenia dziecka demoralizacją.

7. Jeżeli osoba w placówce (nauczyciel, wolontariusz, asystent nauczyciela itd.) podejrzewa, że dziecko doświadcza ze strony rodzica/opiekuna/osoby trzeciej przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu lub wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie, osoba ta musi zadbać o bezpieczeństwo dziecka i odseparować je od osoby podejrzanej o krzywdzenie. Następnie powiadamia o tym fakcie dyrektora lub osobę monitorującą Politykę ochrony dzieci przed krzywdzeniem, która zawiadamia policję pod nr 112 lub 997. Jeśli dyrektor lub osoba monitorująca politykę jest nieobecna, osoba która podejrzewa, że dziecko jest krzywdzone samodzielnie zawiadamia policję. Wtedy osoba ta, pisze notatkę służbową, którą przekazuje dyrektorowi lub osobie monitorującej Politykę.

Dyrektor

1. Dyrektor (informuje wychowawcę, psychologa i osobę odpowiedzialną za Politykę Ochrony Dzieci) wzywa rodziców/opiekunów dziecka, którego krzywdzenie podejrzewa oraz informuje ich o podejrzeniu.

2. Dyrektor powołuje zespół interwencyjny.

3. Zespół interwencyjny sporządza:

a) opis sytuacji przedszkolnej i rodzinnej dziecka na podstawie rozmów z dzieckiem, dyrektorem, nauczycielami, wychowawcami, psychologiem, rodzicami/opiekunami lub innych informacji uzyskanych przez członków zespołu.

b) plan pomocy dziecku na podstawie w/w opisu.

4. Plan pomocy dziecku powinien zawierać wskazania dotyczące:

a) podjęcia przez placówkę działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej placówki;

b) wsparcia, jakie przedszkole zaoferuje dziecku;

c) skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku - jeżeli istnieje taka potrzeba.

Dalsze działania

1. Plan pomocy dziecku jest przedstawiany przez nauczyciela rodzicom/opiekunom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.

2. Nauczyciel informuje opiekunów o obowiązku przedszkola zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (sąd rodzinny lub przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego - procedura „Niebieskiej Karty”).

3. Po poinformowaniu rodziców przez nauczyciela – zgodnie z punktem poprzedzającym – dyrektor przedszkola składa wniosek o wgląd w sytuację rodziny do Sądu Rejonowego, Wydział Rodzinny i Nieletnich lub przesyła formularz „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.

4. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji wskazanych w punkcie poprzedzającym instytucji.

5. Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji. Kartę załącza się do dokumentacji przedszkola.

6. Wszyscy pracownicy przedszkola i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka przez pracownika przedszkola

1. Osoba będąca świadkiem sytuacji krzywdzenia dziecka powiadamia o incydencie osobę odpowiedzialną za Politykę lub w formie pisemnej bezpośrednio do dyrektora placówki, z wyłączeniem sytuacji wymagających niezwłocznego zareagowania.
2. Jeżeli dziecko doświadcza od nauczyciela, pomocy nauczyciela lub innej osoby pracującej z dzieckiem jednorazowej przemocy fizycznej (klapsy, szarpania, szturchanie) lub przemocy psychicznej (np. poniżania, dyskryminacji, ośmieszania) należy zadbać o bezpieczeństwo dziecka i odseparować je od osoby podejrzanej o krzywdzenie. Dyrektor przeprowadza rozmowę z pracownikiem i kończy z nim współpracę poprzez rozwiązanie umowy ze skutkiem natychmiastowym.
3. Jeżeli dziecko doświadcza od nauczyciela, pomocy nauczyciela lub innej osoby pracującej z dzieckiem innych niepokojących zachowań tj. krzyk, niestosowne komentarze, należy zadbać o bezpieczeństwo dziecka i odseparować je od osoby podejrzanej o krzywdzenie. Dyrektor przeprowadza rozmowę dyscyplinarną, a w przypadku braku poprawy kończy współpracę.
4. Jeżeli osoba w placówce (nauczyciel, wolontariusz, pomoc nauczyciela, itp.) podejrzewa, że dziecko doświadcza ze strony pracownika/osoby trzeciej przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu lub wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie, osoba ta musi zadbać o bezpieczeństwo dziecka i odseparować je od osoby podejrzanej o krzywdzenie. Następnie powiadamia o tym fakcie dyrektora lub osobę monitorującą Politykę ochrony dzieci przed krzywdzeniem, która zawiadamia policję pod nr 112 lub 997. Jeśli dyrektor lub osoba monitorująca politykę jest nieobecna, osoba która podejrzewa, że dziecko jest krzywdzone samodzielnie zawiadamia policję. Wtedy osoba ta, pisze notatkę służbową, którą przekazuje dyrektorowi lub osobie monitorującej Politykę.

Procedury postępowania w przypadku krzywdzenia dziecka przez rówieśników

1. Należy zadbać o bezpieczeństwo dziecka.
2. Osoba będąca świadkiem sytuacji zgłasza problem wychowawcy grupy.
3. Wychowawca przeprowadza rozmowę z dzieckiem krzywdzonym i osobami krzywdzącymi.
4. Wychowawca powiadamia rodziców obu stron.
5. W przypadku powtórzenia się incydentu powiadomiony zostaje dyrektor, który zwołuje radę pedagogiczną, na której zostaje ustalony plan dalszych działań oraz uruchomiona procedura postępowania z dzieckiem sprawiającym trudności wychowawcze.

6. Dla zwiększenia skuteczności interwencji należy zaangażować również psychologa, który da pozytywne wsparcie, ukierunkuje, jak radzić sobie w trudnych sytuacjach, jak reagować na krzywdzenia, komu zgłaszać, gdy do niego dochodzi.

7. Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji, której wzór stanowi Załącznik nr 4 do Procedury. Kartę załącza się do dokumentacji dziecka gromadzonej w Przedszkolu.

8. Wszyscy pracownicy Przedszkola i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych uzyskały informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

**Gdy zauważono przypadek krzywdzenia dziecka interwencja powinna mieć charakter
niezwłoczny.**

**DOTYCZY POSTĘPOWANIA Z DZIECKIEM SPRAWIAJĄCYM TRUDNOŚCI
WYCHOWAWCZE**

Cele procedury

- usprawnienie i zwiększenie skuteczności oddziaływań wychowawczych przedszkola w sytuacjach trudnych;
- wskazanie działań naprawczych (korekcyjnych, terapeutycznych);
- zapobieganie powtarzaniu się zachowań niepożądanych poprzez wskazanie działań profilaktycznych;
- wypracowanie metod współpracy ze środowiskiem rodzinnym wychowanka.

1. Nauczyciel nawiązuje kontakt z rodzicami w celu przekazania i pozyskania dodatkowych informacji oraz uzgodnienia wspólnego oddziaływania wychowawczego.

2. Kontakty rodziców/opiekunów z nauczycielami przebiegają na bieżąco.

3. Miejscem kontaktów nauczycieli z rodzicami może być jedynie przedszkole.

4. Wszelkie uwagi i wnioski dotyczące pracy przedszkola kierowane są przez rodziców/opiekunów kolejno do:

- nauczyciela;
- dyrektora przedszkola;
- organu nadzorującego przedszkole.

8. Nauczyciel podejmuje działania wychowawcze zmierzające do eliminacji trudności i rozwiązywania problemów dziecka:

- za zgodą rodziców kieruje dziecko na konsultację specjalistyczną (psycholog, terapeuta),
- opracowuje program działań z dzieckiem w oparciu o wnioski wynikające z przeprowadzonych badań.

9. Nauczyciel wspomaga rodziców w pracy z dzieckiem poprzez:

- wskazanie odpowiadającej problemowi literatury,
- przekazywanie propozycji zabaw i ćwiczeń,
- dostarczanie wiedzy o instytucjach wspomagających rodzinę,
- skierowanie do specjalisty.

10. Kierując się dobrem dziecka w przypadku pojawiających się problemów rozwojowych i braku współpracy, dyrektor przeprowadza w obecności nauczycieli grupy rozmowę z rodzicami i sporządza z tego spotkania notatkę służbową.

11. Wszelkie sygnały na temat zachowania dziecka kierowane do nauczyciela muszą zostać odnotowane w zeszycie współpracy z rodzicami.

12. Z każdej „trudnej” rozmowy indywidualnej z rodzicami należy sporządzić notatkę służbową w 3 egzemplarzach (dla: rodzica, nauczyciela i dyrektora) z podpisem osób uczestniczących w rozmowie.

13. W przypadku braku zgody rodzica na przeprowadzenie badań specjalistycznych oraz braku jakiegokolwiek współpracy z przedszkolem, przy problemie dotyczącym dziecka zagrażającego bezpieczeństwu innych, dyrektor wraz z nauczycielami podejmuje decyzję o skierowaniu wniosku do sądu rodzinnego, o wgląd w sytuację rodziny i dziecka.